

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

АДМІНІСТРАТИВНА КОЛЕГІЯ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

30.10.2018 № 97-рк/к

ШЕВЧЕНКІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
63601, Харківська обл., Шевченківський р-н, смт Шевченкове, вул. Центральна, буд. 9

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

В ході дослідження ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення встановлено наступне.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА (надалі – Селищна рада) є юридичною особою, ідентифікаційний код – 04400156, місцезнаходження: 63601, Харківська обл., Шевченківський р-н, смт Шевченкове, вул. Центральна, буд. 9. Основним видом діяльності Селищної ради є державне управління загального характеру (код за КВЕД – 84.11).

Відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Селищна рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної

Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання, суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Отже, реалізація Селищною радою покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Згідно з частиною першою статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень.

Відповідно до підпункту 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать повноваження встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

Відповідно до підпункту 2 пункту «б» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать повноваження здійснення відповідно до закону контролю за дотриманням цін і тарифів.

Відповідно до частини другої статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів

господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

В ході дослідження ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення встановлено, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ «ДЖЕРЕЛО» (надалі – КП «ДЖЕРЕЛО») стягує кошти за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів (населення) послуги централізованого водопостачання та водовідведення, що не передбачене чинним законодавством.

КП «ДЖЕРЕЛО» є юридичною особою, засноване Шевченківською селищною радою, зареєстроване 05.02.2004 за № 1 473 120 0000 000046. Місцезнаходження КП «ДЖЕРЕЛО»: 63601, Харківська обл., Шевченківський р-н, с. Огурцівка, вул. Індустріальна, буд. 7, ідентифікаційний код – 32652532.

Відповідно до статуту КП «ДЖЕРЕЛО», затвердженого рішенням ХХVІІІ сесії ХХІV скликання Селищної ради від 07.12.2004, КП «ДЖЕРЕЛО» створене для оперативного управління комунальною власністю Шевченківської селищної ради, наданням комунальних та інших послуг територіальній громаді. Предметом діяльності КП «ДЖЕРЕЛО» є інвентаризація, облік, оформлення належних документів та інші операції стосовно комунального майна. КП «ДЖЕРЕЛО» здійснює надання послуг з водопостачання та водовідведення.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті <https://usr.minjust.gov.ua> Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «ДЖЕРЕЛО» є забір, очищення та постачання води (код за КВЕД 36.00).

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ДЖЕРЕЛО» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та водовідведення.

Отже, КП «ДЖЕРЕЛО» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

За інформацією КП «ДЖЕРЕЛО», наданою листом від 31.07.2018 № 25 (вх. від 06.08.2018 № 3342) (надалі – Лист) КП «ДЖЕРЕЛО» приймалися на абонентський облік засоби обліку холодної води споживачів (населення). Кількість

прийнятих на абонентський облік квартирних засобів обліку холодної води становить 51 шт.

Для встановлення квартирних засобів обліку холодної води та прийняття їх на абонентський облік споживачі послуг з централізованого водопостачання та водовідведення звертаються до КП «ДЖЕРЕЛО» із заявою про видачу технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води.

Як зазначило КП «ДЖЕРЕЛО» Листом, послугу з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води є платною. Вартість послуги з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку холодної водипогоджена рішенням Шевченківської селищної ради XII сесії VII скликання від 22.07.2016 «Про затвердження вартості виготовлення технічної документації на підключення лічильника холодного водопостачання для КПШСР «Джерело» та складає 98,41 грн.

КП «ДЖЕРЕЛО» Листом надало копію технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води. Оглядом наданих Листом технічних умов встановлено, що це єдина форма для всіх споживачів (населення).

У виданих технічних умовах зазначалось:

«1. Встановлення вузла обліку виконати згідно СНІП 2.04.01-85 «Внутрішній водопровід і каналізація».

2. При проектуванні виконати розрахунок установки лічильника та його діаметр в обсязі споживання води (15 мм, 1,5 м³/год).

3. Встановити прилад обліку води діаметром згідно проекту, зворотній клапан та фільтр. Подальше підключення інженерних мереж виконати після лічильника.

4. Провести опломбування приладу обліку води і заключити договір з КПШСР «Джерело».

5. Лічильник винести із зони можливого затоплення.

6. Всі роботи по встановленню та взяттю на облік лічильника виконуються з рахунок замовника» (мова оригіналу).

Як зазначало КП «ДЖЕРЕЛО» Листом, засоби обліку холодної води споживачів (населення) приймаються на абонентський облік за умов отримання технічних умов, виданих КП «ДЖЕРЕЛО».

За даними Листа КП «ДЖЕРЕЛО» фактично видано технічних умов на встановлення лічильників води населенню: за 2015 рік – 6 од. на суму 418,02 грн., за 2016 року – 8 од. на суму 885,8 грн., за 2017 рік – 8 од. на суму 995,28 грн., за січень-липень 2018 року – 7 од. на суму 870,87 грн.

Закон України «Про житлово-комунальні послуги» визначає основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки.

Відповідно до частини першої статті 22 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виробник має право, зокрема, видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до відповідних централізованих інженерних мереж у встановленому законодавством порядку.

Згідно із абзацом першим пункту 9 Правил № 630, у квартирі (будинку садибного типу) роботи з установаження засобів обліку води і теплової енергії (далі – квартирні засоби обліку) проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача.

Абзацом другим пункту 9 Правил № 630 визначено, що квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік.

Відповідно до абзацу третього пункту 9 Правил № 630 періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку проводяться за рахунок виконавця.

Згідно з підпунктом 5 пункту 29 Правил № 630 споживач має право на установаження квартирних засобів обліку та взяття їх на абонентський облік.

Водночас у підпункті 9 пункту 32 Правил № 630 визначено, що виконавець зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття на абонентський облік у тижневий строк квартирних засобів обліку.

З 2 серпня 2017р. набрав чинності Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».

Відповідно до визначення термінів, наведених у статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», абонентський облік вузла обліку (далі – абонентський облік) – процедура реєстрації та періодичний огляд вузлів обліку для використання показань вузлів обліку з метою комерційного або розподільного обліку.

Підпунктом 4 статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оператор зовнішніх інженерних мереж, виконавець комунальної послуги, інша особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг, зобов'язані приймати вузли обліку, встановлені відповідно до вимог цього Закону, на абонентський облік протягом 14 календарних днів, про що складається відповідний акт.

Прийняття приладу обліку на абонентський облік здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

На даний час порядок прийняття виконавцем комунальних послуг засобів обліку води на абонентський облік не встановлений.

Отже, КП «ДЖЕРЕЛО» за відсутності законодавчо встановленого порядку прийняття на абонентський облік квартирних засобів обліку води, самостійно встановило порядок надання платної послуги споживачам. Лише за умови оплати споживачем за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної

води КП «ДЖЕРЕЛО», квартирні засоби обліку холодної води приймаються виконавцем послуги на абонентський облік.

Для споживачів послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що надається КП «ДЖЕРЕЛО», відсутня альтернатива отримання послуги з прийняття на абонентський облік квартирних засобів обліку холодної води від інших суб'єктів господарювання, незалежно від місця їх розташування. За умов існування конкуренції на ринку споживач мав би можливість обрати виконавця цієї послуги, який би запропонував більш привабливі умови отримання послуги.

Враховуючи зазначене, стягнення КП «ДЖЕРЕЛО» коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів (населення) послуги централізованого водопостачання та водовідведення є безпідставним та таким, що може ущемлювати інтереси споживачів. Таким чином, споживач для отримання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення зазнає додаткових витрат у розмірі 98,41 грн.

При цьому, відмова споживача від отримання технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води нестиме негативні для споживача наслідки у вигляді невзяття засобу обліку холодної води на абонентський облік та неможливості обліковувати кількість спожитих послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

Дії КП «ДЖЕРЕЛО» по стягненню коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів (населення) послуги централізованого водопостачання та водовідведення, не передбаченого чинним законодавством, стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку послуг з видачі технічних умов.

В той час, коли КП «ДЖЕРЕЛО» є єдиним торговельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути, його експлуатуюча поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Враховуючи наведене, дії КП «ДЖЕРЕЛО», які полягають у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів (населення) послуги централізованого водопостачання та водовідведення, не передбаченому чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку централізованого водопостачання та водовідведення.

Легітимація порушень законодавства про захист економічної конкуренції виникає у випадку підтвердження правомірності протиправних дій суб'єкта господарювання відповідним актом органу влади чи органу місцевого самоврядування.

Діяння, передбачені статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», не мають самостійного антиконкурентного ефекту. Однак, вони роблять більш імовірними або посилюють суспільно шкідливі наслідки тих порушень законодавства про захист економічної конкуренції, для вчинення яких вони створюють умови.

Селищна рада, погодивши рішенням XII сесії VII скликання від 22.07.2016 «Про затвердження вартості виготовлення технічної документації на підключення лічильника холодного водопостачання для КПШСР «Джерело» вартість технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води для споживачів (населення), легітимувала вчинення КП «ДЖЕРЕЛО» порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Таким чином, дії Селищної ради по погодженні рішенням XII сесії VII скликання від 22.07.2016 «Про затвердження вартості виготовлення технічної документації на підключення лічильника холодного водопостачання для КПШСР «Джерело» вартості технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води для споживачів (населення), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення КП «ДЖЕРЕЛО» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Шевченківській селищній раді (ідентифікаційний код – 04400156) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які полягають у погодженні рішенням XII сесії VII скликання від 22.07.2016 «Про затвердження вартості виготовлення технічної документації на підключення лічильника холодного водопостачання для КПШСР «Джерело» вартості технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води для споживачів (населення), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення КП «ДЖЕРЕЛО» порушення законодавства про захист економічної конкуренції,

передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, а також усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють

Про виконання рекомендацій повідомити територіальне відділення в **1-місячний термін** з дня отримання рекомендацій із наданням копій підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Головуючий колегії

Бугаєв А.М.

Члени колегії

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Тевелєва Ю.В.

